

Motion till riksdagen 2005/06:Ub386

av Rosita Runegrund m.fl. (kd, m, fp, v, c, mp)

Lärarytutbildning i sex och samlevnad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om förbättrad lärarytutbildning i sex och samlevnad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av att uppdra till Skolverket att regelbundet granska och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet att uppdra åt Myndigheten för skolutveckling att granska, stimulera och sprida forskning och kunskap om sex- och samlevnadsundervisning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av en utredning av kvalificerad fortbildning på universitetsnivå.

Motivering

Skolans undervisning i sex och samlevnad är ofta föremål för debatt. Skolverkets granskning 1999 visade att kvaliteten skiftar kraftigt mellan och inom skolorna. Det gör att likvärdigheten i den undervisning som eleverna enligt skollagen ska få undergrävs. Exempel på kritik är att undervisningen har en biologisk slagsida eller förbigår frågor om genus, liksom om smitt- och graviditetsskydd och att HBT-elever (HBT = homo-, bi- och transpersoner) inte känner sig inkluderade i undervisningen. Eleverna efterlyser mer samtal.

Förväntningarna är höga på vad sex- och samlevnadsundervisningen ska åstadkomma, både från elever, föräldrar och samhället. Men förutsättningarna som samhället ger lärarna och andra verksamma i skolan är dåliga.

Statens folkhälsoinstitut tar upp betydelsen av sex- och samlevnadsundervisning i de av regeringen fastställda folkhälsomålen (folkhälsomål 8). Regeringen anger själv att det är viktigt att värna om de framsteg som har gjorts inom sex- och samlevnadsundervisningen men ändå sker lite för att stärka undervisningen. Exempelvis har ingen uppföljning skett av "Den första nat-

Fel! Okänt namn på

ionella konferensen om sexualitet och samlevnad i skolan” 2002, trots det stora intresset och starka önskemål från skolhåll och landsting om att den skulle bli en regelbundet återkommande kunskapskonferens. I år anordnas en jubileumskonferens i samband med att sex- och samlevnadsundervisningen fyller 50 år. Det är bra men det räcker inte. Insatserna blir tillfälliga och kort-siktiga. Vi behöver i stället långsiktiga genomtänkta strategier för att öka kompetens och kvalitet.

Sex- och samlevnadsundervisningen blev obligatorisk 1955. Sverige var då pionjärland och först i världen med obligatorisk sexualundervisning i skolan. Men trots ett 50-årigt obligatorium i skolan visar undervisningen både i grundskolan och på lärarutbildningarna stora brister. På ungefär hälften av lärarutbildningarna får inte studenterna någon undervisning i kunskapsområdet sex och samlevnad. Endast ca 6 % av lärarstudenterna får sådan undervisning, trots att ämnet enligt läroplanerna (Lpo 94 och Lpf 94) ska vara ämnesövergripande.

Vidare har könssjukdomarna de senaste åren ökat i Sverige, i synnerhet förekomsten av klamydia. År 2004 smittades över 30 000 personer med klamydia, en ökning med 20 % från år 2003, och 87 % av de smittade var mellan 15 och 29 år gamla. Kvinnor är överrepresenterade. Även under 2005 kan en fortsatt ökning ses.

Fortbildning, forskning och metodutveckling av utbildningen inom kunskapsområdet sex och samlevnad är sorgligt eftersatt. Sex- och samlevnadsundervisning är ett kunskapsområde med sina specifika förutsättningar, precis som andra ämnen i skolan. Verksamma lärare/pedagoger måste få tillgång till ny kunskap. Det finns i dag inte någon sådan strategi för hur det ska gå till.

Lärarna/pedagogerna har rätt att känna sig trygga i sin pedagogiska upp-gift, eleverna har rätt att känna sig trygga med att de har kompetenta lärare i ämnet. Vi måste förbättra förutsättningarna för skolorna att kunna genomföra en undervisning av hög kvalitet. Givetvis är en hög kompetens hos lärarna avgörande för kvaliteten.

En självklar väg är att förbättra utbildningen av blivande lärare och andra pedagoger. En åtgärd som bör övervägas är en översyn av lärarutbildningarnas undervisning i sex och samlevnad som också kan ge förslag på hur sex och samlevnadsämnet kan stärkas på lärarutbildningen.

Andra åtgärder för att stärka grund- och gymnasieskolans sex- och samlevnadsundervisning är att regeringen ger ett tydligt uppdrag till Skolverket att regelbundet granska och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen samt att ge Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att samla, stimulera och sprida forskning och kunskap om kunskapsområdet sex- och samlevnadsundervisning. Även behovet av kvalificerad fortbildning på universitetsnivå bör utredas.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2005

Rosita Runegrund (kd)

Inger René (m)

Gunilla Wahlén (v)

Gustav Fridolin (mp)

Cecilia Wikström (fp)

Kenneth Johansson (c)